

متن کرسی ترویجی:

۲- عنوان کرسی:

عنوان فارسی: مرجعیت علمی ایران در زمینه علوم انسانی اسلامی؛ چیستی، چرایی و چگونگی
عنوان انگلیسی: Iran's Scientific Authority in the Field of Islamic Humanities and Social Science; Why and How?
عنوان عربی: المرجعية العلمية لإيران في مجال العلوم الإنسانية والاجتماعية الإسلامية؛ لماذا وكيف؟

۳- متن کرسی ترویجی:

۱-۳ شرح موضوع:

رهبر معظم انقلاب بارها در دست‌یابی به تمدن نوین اسلامی را به عنوان هدف نهایی انقلاب اسلامی اعلام کرده‌اند، در این مسیر دست‌یابی به مرجعیت علمی، به عنوان یک گام ضروری توسط ایشان بارها مورد تأکید قرار گرفته است. حال پرسش اینجاست که با در نظر گرفتن ویژگی‌های موقعیت کنونی جمهوری اسلامی ایران، دست‌یابی به مرجعیت علمی در چه محدوده دانشی (علوم پایه و مهندسی و پزشکی و علوم انسانی و علوم انسانی و ...) و چه محدوده جغرافیایی و تمدنی (بین‌المللی، منطقه، جهان اسلام) امکان تحقق بیشتری دارد؟ و نقش موثرتری در دست‌یابی به تمدن نوین اسلامی می‌تواند ایفا نماید؟

پاسخ به این پرسش در تحقیق انجام شده آن است که کسب مرجعیت علمی در زمینه علوم انسانی و اجتماعی اسلامی در جهان اسلام گام ضروری و ابتدایی برای کسب مرجعیت علمی در سایر علوم در عرصه بین‌المللی است و بیشترین نقش را در دست‌یابی به تمدن نوین اسلامی می‌تواند برعهده گیرد و از همین روست که رهبر معظم انقلاب هم مأموریت مراکز فعال در زمینه علوم انسانی اسلامی را مرجعیت در این زمینه اعلام کرده‌اند و در افق سند الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت این مرجعیت مورد تأکید قرار گرفته است.

پرسش بعدی که این تحقیق مطرح ساخته و کوشیده به آن پاسخ دهد این است که چه فعالیت‌های نهادی می‌تواند زمینه‌های دست‌یابی ایران به مرجعیت علمی در حوزه علوم انسانی و اجتماعی اسلامی را فراهم سازد؟ در پاسخ به این پرسش یک اقدام راهبردی کلان (برگزاری همایش بین‌المللی با موضوع علوم انسانی اسلامی؛ گذشته، حال و آینده) و برای تحقق بهینه آن چند اقدام راهبردی خرد (رصد فعالیت‌های انجام گرفته در ۵۰ سال گذشته در کشورهای اسلامی؛ تأسیس نشریه بین‌المللی مطالعات علوم انسانی اسلامی، تأسیس خبرگزاری تخصصی علوم انسانی اسلامی، تأسیس صندوق حمایت از طرح‌های پژوهشی در زمینه علوم انسانی اسلامی، گسترش و تعمیق دیپلماسی علمی در حوزه علوم انسانی اسلامی و) پیشنهاد گردیده است.

۲-۳ سوابق دانشی:

پس از ماموریت مقام معظم رهبری به دانشگاه امام صادق (ع) در سال ۱۳۸۴ مبنی بر کسب مرجعیت علمی در زمینه علوم انسانی اسلامی دو کتاب در ارتباط با مرجعیت علمی در این دانشگاه تالیف و منتشر شده است. پژوهشگاه حوزه و دانشگاه هم در سند چشم‌انداز خود مرجعیت در زمینه علوم انسانی اسلامی را برای خود در نظر گرفته، اما فعالیت‌های آن محدود به ظرفیت داخلی خود بوده.

۳-۳ موارد نوآوری:

تا کنون هیچ تحقیقی که به تفصیل ضرورت مرجعیت علمی در حوزه علوم انسانی اسلامی را طرح و راهکارهایی نهادی برای دست‌یابی به این هدف مطرح سازد انجام نشده است. این دو مطلب به وضوح در طرح تحقیقی و مقاله مستخرج از آن بیان گردیده است.

۴-۳ فرایند:

نویسنده در دو دهه گذشته به مطالعه، تحقیق، تألیف و تدریس در حوزه تحول علوم انسانی و علوم انسانی اسلامی مشغول بوده است (رزومه به پیوست گویای این مطلب است). پس از بحثهای مفصل نظری در باب معناداری، امکان، ضرورت، مطلوبیت، اخلاقی بودن و چگونگی دستیابی به علوم انسانی اسلامی، نویسنده به این جمع بندی رسید که یکی از اصیلی ترین موانع دستیابی به علوم انسانی اسلامی، مشکلات نهادهایی (به عنوان فناوری های نرم و انسانی) است که قرار بودن این هدف علمی خاص را محقق سازند. بر این اساس در طرح تحقیقی اخیر خود به آسیب شناسی مراکز فعال در زمینه علوم انسانی اسلامی پرداخته و در نهایت این ایده را به عنوان بسته سیاستی مستخرج از تحقیق خود در قالب مقاله ای که به پیوست خدمت عزیزان ارسال می گردد، مطرح ساخته ام.

۴-۵ منابع:

آذربایجانی، مسعود و حمید رفیعی هنر (۱۴۰۲)، «روان شناسی اسلامی در ایران، گذشته، حال و آینده» پژوهشنامه روان شناسی اسلامی، دوره ۹، شماره ۱۸.

خامنه ای سید علی (۱۳۹۸)، بیانات در دیدار بسیجیان، ۱۳۹۸/۹/۶، <https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=44267>

خامنه ای سید علی (۱۳۹۹ الف)، سخنرانی تلویزیونی به مناسبت سی و یکمین سالگرد رحلت امام خمینی (رحمه الله)، ۱۳۹۹/۳/۱۴، <https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=45814>

خامنه ای سید علی (۱۳۹۹ ب)، بیانات در سخنرانی تلویزیونی در سالروز قیام ۱۹ دی؛ ۱۳۹۹/۱۰/۱۹، <https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=47066>

خامنه ای سید علی (۱۴۰۰)، بیانات در ارتباط تصویری با مردم آذربایجان شرقی (۱۴۰۰/۱۱/۲۸)، <https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=49633>

خامنه ای، سید علی (۱۳۶۸)، بیانات در دیدار اعضاء بنیاد دایره المعارف اسلامی، <https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=2208>

خامنه ای، سید علی (۱۳۸۲)، سند چشم انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴، ۱۳۸۲/۸/۱۲، <https://farsi.khamenei.ir/message-content?id=9034>

خامنه‌ای، سید علی (۱۳۸۴)، بیانات در دیدار اساتید و دانشجویان دانشگاه امام صادق (علیه السلام)، ۱۳۸۴/۱۰/۲۹،

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=3328>

خامنه‌ای، سید علی (۱۳۹۲)، سیاست‌های کلی «علم و فناوری»، ۱۳۹۲/۶/۲۹،

<https://farsi.khamenei.ir/news-content?id=27599>

خامنه‌ای، سید علی (۱۳۹۵)، بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان، ۱۳۹۵/۴/۱۲،

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=33694>

خامنه‌ای، سید علی (۱۳۹۷)، بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی، [https://farsi.khamenei.ir/audio-](https://farsi.khamenei.ir/audio-content?id=44367)

[content?id=44367](https://farsi.khamenei.ir/audio-content?id=44367)

خامنه‌ای، سید علی (۱۴۰۰)، بیانات در دیدار نخبگان و استعدادهای برتر علمی، ۱۴۰۰/۸/۲۶،

<https://farsi.khamenei.ir/news-content?id=49002>

خامنه‌ای، سید علی (۱۴۰۱)، بیانات در دیدار اعضای اتحادیه انجمن‌های اسلامی دانشجویان در اروپا ۱۴۰۱/۱۰/۱۲،

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=51764>

خامنه‌ای، سید علی (۱۴۰۱)، بیانات در دیدار اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی، ۱۴۰۱/۹/۱۵،

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=51490>

خامنه‌ای، سید علی (۱۴۰۱)، بیانات در دیدار کارآفرینان، تولیدکنندگان و دانش بنیان‌ها، ۱۴۰۱/۱۱/۱۰،

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=51840>

خامنه‌ای، سید علی (۱۴۰۱)، بیانات در دیدار مردم قم، ۱۴۰۱/۱۰/۱۹، [https://farsi.khamenei.ir/speech-](https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=51707)

[content?id=51707](https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=51707)

خامنه‌ای، سید علی (۱۴۰۱)، بیانات در مراسم مشترک دانش‌آموختگی دانشجویان دانشگاه‌های افسری نیروهای

مسلح، ۱۴۰۱/۷/۱۱، <https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=51048>

خامنه‌ای، سید علی (۱۴۰۲)، بیانات در دیدار نخبگان و استعدادهای برتر علمی، ۱۴۰۲/۱/۲۵،

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=54139>

خامنه‌ای، سید علی (۱۴۰۳)، بیانات در دیدار رمضانی دانشجویان، ۱۴۰۳/۱/۱۹،

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=56000>

خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۹)، رشد ایران اسلامی در تولید علم؛ سهم علوم انسانی اندک است،

<https://www.irna.ir/news/85345236>

رودی، کمیل (۱۳۸۹)، دانشگاه و مرجعیت علمی، تهران، دانشگاه امام صادق (ع).

سید جوادین، سید رضا و همکاران (۱۳۹۱)، مفهوم پردازی مرجعیت علمی در نظام آموزش عالی، پژوهش در نظام های آموزشی، س ۶، ش ۱۶.

شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۸۹)، سند نقشه جامع علمی کشور.

صبوری، علی اکبر (۱۴۰۲)، آموزش عالی، توسعه علمی و مرجعیت علمی، تهران، دانشگاه تهران.

عبدالحسین زاده، محمد و همکاران (۱۳۹۴)، تدوین مدل نظام مند مرجعیت علمی در جمهوری اسلامی ایران، بر اساس بیانات مقام معظم رهبری، مطالعات راهبردی بسیج، س ۱۸، ش ۶۸.

قلی پور، حسین (۱۳۹۹)، ساخت دانشگاه در افق مرجعیت علمی، تهران، دانشگاه امام صادق (ع).

لطیفی، میثم و همکاران (۱۳۹۷)، استخراج و اولویت بندی راهبردهای نیل به مرجعیت علمی ج.ا.ا.، راهبرد، س ۲۷، ش ۸۶.

موحد ابطحی، سید محمد تقی (۱۴۰۱)، درآمدی بر ایده علوم انسانی اسلامی، قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.

موسسه استنادی و پایش علم و فناوری جهان اسلام (۱۳۹۹)، جایگاه علمی ایران در WOS (۱۳۹۹)،
<https://isc.ac/fa/grid/106>

موسسه استنادی و پایش علم و فناوری جهان اسلام (۱۴۰۲)، صعود ۳۵ پله ای رتبه تولید علم ایران در سال های پس از انقلاب اسلامی،
<https://isc.ac/fa/news/2223>

موسسه استنادی و پایش علم و فناوری جهان اسلام (۱۴۰۳)، جایگاه علمی ایران در WOST (۱۴۰۳)،
<https://isc.ac/fa/grid/214>

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (۱۳۸۸)، سند تحول راهبردی علم و فناوری کشور.

Stenberg, Leif (1996), The Islamization of Science. Four Muslim Positions
Developing an Islamic Modernity, Stockholm: Almqvist & Wiksell International.
Stenmark, M. (2005) A Religiously Partisan Science, Theology and Science, 3, No.1.